

Maja Krasucka

Rola euroregionów we współpracy transgranicznej na przykładzie Euroregionu Pradziad

Ekonomiczne Problemy Usług nr 61, 199-210

2010

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

MAJA KRASUCKA

Uniwersytet Opolski

**ROLA EUROREGIONÓW
WE WSPÓŁPRACY TRANSGRANICZNEJ
NA PRZYKŁADZIE EUROREGIONU PRADZIAD**

Wprowadzenie

Procesy integracji oraz współpracy transnarodowej, międzyregionalnej i transgranicznej są jednymi z dominujących zjawisk obserwowanych we współczesnej Europie. Kierunki, cele i instrumenty tego współdziałania określa wspólna polityka regionalna ukierunkowana na zrównoważony rozwój, konkurencyjność i innowacyjność regionów integrującej się stale Europy. Warunkami powodzenia wszelkiej współpracy ponad granicami są znajomość i zrozumienie specyfiki sąsiada, które pomagają w zdobyciu wzajemnego zaufania. W rezultacie współpraca tego rodzaju przyczynia się do otwartości, wzmocnienia spójności gospodarczej, społecznej, kulturalnej i terytorialnej wzdłuż wewnętrznych i zewnętrznych granic Unii Europejskiej (UE).

Pomimo tego, że historia integracji europejskiej sięga kilkudziesięciu lat, to dla obszaru Wspólnoty ciągle charakterystyczne są duże zróżnicowania terytorialne w zakresie poziomu rozwoju społeczno-gospodarczego. Wynika to w dużej mierze z dynamicznego charakteru procesu integracji europejskiej i wstępowania w granice Wspólnoty kolejnych krajów. Na pograniczu Unii współpraca obszarów sąsiadujących państw stanowi przedsięwzięcie, poprzez

który zasady europejskiego rozwoju przenikać mogą do kolejnych krajów, zainteresowanych perspektywą dołączenia do UE. W takiej formule, w okresie przedakcesyjnym również Polska miała możliwość rozwijania współpracy transgranicznej i czerpania korzyści z pozytywnych jej efektów. Jednak fakt przystąpienia do grona członków UE nie zmniejsza atrakcyjności tej współpracy, a wręcz przeciwnie, poprzez podobieństwa kulturowe, językowe oraz realizowane wspólnie programy gospodarcze i społeczne przyczynia się do tego, że zainteresowanie współpracą na pograniczu wewnętrznym stale wzrasta. Celem tej współpracy jest rozwijanie wspólnych struktur, procedur i instrumentów pozwalających na zniesienie przeszkód administracyjnych i prawnych oraz przekształcenie sąsiedztwa w siłę napędową mobilności, rozwoju gospodarczego i postępu społecznego.

Z uwagi na regionalny charakter współpracy przygranicznej oraz strukturę polskiego systemu samorządowego, istotną rolę w nawiązywaniu kontaktów międzynarodowych, opracowywaniu i wdrażaniu programów tej współpracy pełnią władze i instytucje regionalne: urzędy marszałkowskie, urzędy wojewódzkie, euroregiony. Ich rola polega na wskazywaniu strategicznych celów rozwoju danego obszaru, na koordynowaniu ich realizacji przez powiązania pozostałych partnerów, którymi są m.in.: gminy, powiaty, organizacje społeczne, instytucje naukowe i przedsiębiorstwa. Spośród regionalnych animatorów współpracy transgranicznej zasadnicze znaczenie dla rozwoju obszarów przygranicznych ma funkcjonowanie euroregionów. Mając na uwadze bogactwo doświadczeń obserwowanych w ramach współpracy transgranicznej i fakt, że są one stosunkowo mało znane poza samymi euroregionami, jako cel artykułu przyjęto ukazanie roli, jaką pełnią one w procesie ożywiania współpracy przygranicznej ukierunkowanej na budowanie konkurencyjności regionu. Efekty ich działań zaprezentowano na przykładzie Euroregionu Pradziad.

1. Charakter i formy współpracy transgranicznej

Współpraca regionów granicznych oznacza podejmowanie działań w celu umocnienia sąsiedzkich kontaktów między wspólnotami i władzami terytorialnymi dwóch lub większej liczby umawiających się regionów danych

państw¹. Jest specyficznym rodzajem współpracy międzynarodowej, dzięki której regiony bądź samorządy lokalne łączą swoje siły w celu wspólnego rozwiązania problemów natury ekonomicznej, społecznej, prawnej, administracyjnej, technicznej czy naukowej. Jest to jednak współpraca, o kierunkach i przebiegu której decydują następujące grupy uwarunkowań: historyczne, polityczno-prawne, gospodarcze, socjologiczne. Okoliczności historyczne związane są z rolą, jaką w procesie podziału grup narodowościowych i wspólnot historycznych odegrały granice państwowe. Warunki polityczno-prawne stanowią istotny element procesu politycznej integracji europejskiej dla krajów członkowskich UE, jak i tych kandydujących do Wspólnoty. Obejmują one takie kwestie, jak ustrój polityczny sąsiadów, ich polityka zagraniczna i przynależność do politycznych bądź militarnych ugrupowań międzynarodowych, stopień adekwatności i struktury władzy samorządowej. Z kolei wśród niebagatelnych uwarunkowań gospodarczych wskazać można na szczególne znaczenie poziomu i tempa rozwoju ekonomicznego sąsiadujących krajów, stan zagospodarowania infrastruktury przygranicznej czy wsparcie finansowe tej współpracy przez UE. I wreszcie determinanty socjologiczne, społeczno-kulturowe, które związane są z mentalnością mieszkańców terenów przygranicznych, znajomością języka sąsiada, stereotypowymi barierami i uprzedzeniami między społecznościami sąsiadujących krajów.

Tak zróżnicowane podstawy inicjujące i określające charakter współpracy transgranicznej wzajemnie się przenikają i determinują, co w efekcie skutkuje szerokim wachlarzem zadań, w obrębie których prowadzona jest ta współpraca. W podstawowym zakresie współpraca ta dotyczy²:

- infrastruktury technicznej, zagospodarowania przejść granicznych, układów komunikacyjnych, infrastruktury komunalnej;
- gospodarki regionalnej i lokalnej (kojarzenie zagranicznych podmiotów gospodarczych, wymiana towarów i surowców, świadczenie usług, tworzenie izb przemysłowo-handlowych, działalność informacyjno-doradcza, szkoleniowa, promocja regionu i firm);

¹ Europejska konwencja ramowa o współpracy transgranicznej między wspólnotami i władzami terytorialnymi (tzw. Konwencja Madrycka Rady Europy z 1980 r.), DzU 1993, nr 61, poz. 287.

² Z. Strzelecki (red.), *Gospodarka regionalna i lokalna*, PWN, Warszawa 2008, s. 296–297.

- sfery społecznej (rozwijanie demokracji lokalnej i regionalnej, wymiany kulturalnej, sportowej, oświatowej, naukowej oraz turystycznej);
- ochrony środowiska przyrodniczego transgranicznych obszarów chronionych;
- gospodarki przestrzennej i planowania przestrzennego, tworzenia jednolitych koncepcji zagospodarowania przestrzennego obszarów transgranicznych.

Z obserwacji dotychczasowych doświadczeń współpracy na pograniczu widać, że zasadniczą formą jej realizacji są euroregiony. Nazwa „euroregion” oznacza zarówno wyodrębniony obszar geograficzny, obejmujący przygraniczne części dwu lub więcej państw, które chcą ze sobą współpracować i koordynować działania społeczności lokalnych w różnych dziedzinach³, jak i organizację powołaną do koordynacji współpracy na takim obszarze przez strony umowy euroregionalnej i zaakceptowaną przez Unię Europejską, która może wspierać finansowo jej działalność. Euroregion to forma współpracy przygranicznej na płaszczyźnie społeczno-gospodarczo-kulturalnej, realizowana bez potrzeby angażowania się władz centralnych danego kraju⁴. Euroregiony to także najbardziej zinstytucjonalizowana forma współpracy transgranicznej, powstała w wyniku porozumienia przygranicznych lokalnych i regionalnych jednostek samorządu terytorialnego (jst). Stanowią one platformę wymiany i transgranicznej współpracy horyzontalnej pomiędzy władzami lokalnymi i regionalnymi, przez co wzmacniają współpracę na linii pionowej między władzami lokalnymi lub regionalnymi, rządami i instytucjami europejskimi⁵. Tak zinstytucjonalizowana współpraca odbywa się z pełnym uznaniem granic państwowych i prawa obowiązującego w krajach uczestniczących w jej tworzeniu. Euroregiony to przykład organizacji ponadgranicznej, której ramy działania wyznaczone zostają przez podobne problemy, spłoty stosunków oraz gotowość do kooperacji poszczególnych jednostek i instytucji lokalnych. Sprawne, efektywne i skuteczne realizowanie przyjętych dzia-

³ G. Michałowska (red.), *Mały słownik stosunków międzynarodowych*, WSiP, Warszawa 1996, s. 37.

⁴ W. Malendowski, M. Ratajczak, *Euroregiony. Polski krok do integracji*, Atla 2, Wrocław 2000, s. 9–10.

⁵ Opinia Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego w sprawie euroregionów, DzUUE 2007, C 256/23, s. 131, www.eur-lex.europa.eu.

łań możliwe jest jednak w oparciu o zasady, dobre praktyki współdziałania, wśród których wymienić można m.in. zasady⁶: pomocniczości; partnerstwa pionowego i poziomego; równoprawności i równorzędności stron tworzących euroregion; zachowania tożsamości narodowej, państwowej, regionalnej i lokalnej przez współpracujące jednostki terytorialne i społeczności lokalne; solidarności obszarów transgranicznych; dobrego sąsiedztwa mieszkańców pogranicza; dobrowolności uczestniczenia w euroregionie i w różnych formach współpracy.

Wielość problemów i szans w euroregionie sprawia, że kontynuowanie i rozwijanie form współpracy transgranicznej staje się nieodzowne. Pomyślny rozwój i dotychczasowe korzyści uzyskiwane z idei współpracy w ramach euroregionów zdecydowały o jej rozwinięciu o kolejną formę, jaką jest Europejskie Ugrupowanie Współpracy Terytorialnej (EUWT). Jest to instrument współpracy pozwalający na tworzenie na terytorium Wspólnoty ugrupowań wyposażonych w osobowość prawną, zajmujących się współpracą obszarów przygranicznych. Podmioty te mają wspomagać realizację celu trzeciego polityki regionalnej UE, który koncentruje się na wsparciu terytorialnej konkurencyjności, promowaniu harmonijnego i zrównoważonego rozwoju terytorium UE, wspieraniu regionów peryferyjnych i przygranicznych. Nowy cel umożliwia zatem szerszy zakres geograficzny współpracy, zapewnia bogatsze spektrum narzędzi umożliwiających jego wdrożenie oraz więcej środków finansowych na jego realizację. Utworzenie nowego podmiotu administracyjno-terytorialnego wyposażonego w osobowość prawną przyczynić się może także do poszerzenia oferty usług publicznych o: sieci informacyjne, komunikacyjne, energetyczne, transportowe; szkoły, szpitale, pomoc w nagłych wypadkach; instytucje i usługi wspierające prywatną działalność gospodarczą, tworzenie nowych miejsc pracy, mobilność pracowników.

Konkurencyjność miasta, gminy lub regionu zależy przede wszystkim od sprawności instytucjonalnego otoczenia oraz innych elementów, które określa się jako obszarowy system innowacyjny – będący zbiorem firm i instytucji wzajemnie powiązanych na wydzielonym terytorium, sprzyjających procesom innowacji i postępowi technologicznemu w gospodarce lokalnej lub

⁶ Szerzej: T. Borys, Z. Panasiewicz, *Panorama Euroregionów*, Urząd Statystyczny w Jeleniej Górze, Jelenia Góra 1997, s. 30–32.

działających na ich rzecz⁷. Potencjalny, szeroki zakres działania EUWT tworzy warunki umożliwiające powstanie takich obszarowych systemów innowacyjnych na obszarach transgranicznych. Zatem pojawia się tam możliwość silniejszego oddziaływania na efektywną alokację zasobów pomiędzy partnerami, a w rezultacie rozwój obszaru znacznie wykraczającego poza teren przygraniczny – regionu.

2. Zakres oraz finansowanie działalności w Euroregionie Pradziad

Euroregion Pradziad⁸ to ponadgraniczne porozumienie samorządów lokalnych z pogranicza polsko-czeskiego. Euroregion Pradziad został utworzony 1 lipca 1997 r. z inicjatywy Stowarzyszenia Rozwoju Gmin Dorzecza Osobłogi i Unii Turystycznej Ziemi Nyskiej po stronie polskiej oraz Stowarzyszenia Miast i Gmin Powiatów Bruntál, Jeseník, Šumperk po stronie czeskiej. Obecnie Euroregion ze strony polskiej tworzy 35 gmin i 5 powiatów, natomiast po stronie czeskiej 74 miasta i gminy. Pod względem terytorialnym strona polska Euroregionu obejmuje 74% powierzchni i 85% liczby mieszkańców całego Euroregionu. Polska część Euroregionu Pradziad usytuowana jest w południowej części kraju i obejmuje zachodnią część Płaskowyżu Głubczyckiego i wschodnią część Sudetów. Z kolei czeska część Euroregionu Pradziad leży na obszarze wschodnich Sudetów w paśmie gór Opawskich i Jesioników⁹. Cały obszar Euroregionu charakteryzuje bogactwo przyrodniczych obszarów chronionych, zabytków kultury oraz terenów leczniczo-uzdrowiskowych i narciarskich. W tych walorach wspólnego obszaru transgranicznego władze Euroregionu upatrują silnych stron i źródeł innowacyjnego rozwoju, który skutkować ma wzrostem konkurencyjności regionu i zadowoleniem z warunków życia mieszkańców.

⁷ A. Szewczuk, *Aktywny system kreowania zasobów finansowych na poziomie jednostek samorządu terytorialnego warunkiem podnoszenia konkurencyjności regionów*, w: L. Pawłowicz, R. Wierzbą (red.), *Finanse, bankowość i ubezpieczenia wobec procesów globalizacji*, t. IV, *Finanse publiczne wobec procesów globalizacji*, GAB, Gdańsk 2003, s. 322.

⁸ Nazwa Euroregionu wywodzi się od najwyższego szczytu Jesioników – Pradziada (1491 m n.p.m.).

⁹ L. Roszkowska, R. Roszkowski, *Rozwój współpracy transgranicznej na granicach Polski na przykładzie Euroregionu Pradziad*, Stowarzyszenie Gmin Polskich Euroregionu Pradziad, Prudnik 2007, s. 60.

Tak określony cel działania Euroregionu wymaga odpowiedniego zaplecza finansowego. Nie do przecenienia w zakresie zasilenia finansowego działalności Euroregionu jest uruchomienie wspólnotowych programów i inicjatyw w zakresie współpracy transgranicznej, takich jak PHARE, Program Współpracy Przygranicznej PHARE CBS, INTERREG IIIA czy wreszcie Program Operacyjny Współpracy Transgranicznej Republika Czeska – Rzeczpospolita Polska 2007–2013 (PO WT RCz–RP). Środki finansowe pozyskiwane w ramach tych programów stanowią zasadnicze źródło finansowania współpracy z obszaru pogranicza.

W ramach Programu Współpracy Przygranicznej PHARE CBC na Opolszczyźnie otrzymano dofinansowanie do dwóch dużych projektów inwestycyjnych w dziedzinie infrastruktury transportowej oraz jednego projektu dotyczącego infrastruktury ochrony środowiska na łączną kwotę 40,5 mln zł, w tym wsparcie unijne 26,5 mln złotych. Dofinansowanie otrzymał projekt budowy obwodnicy miasta Prudnik na drodze krajowej nr 408 oraz budowa obwodnicy miejscowości Lubrza, w ciągu drogi krajowej nr 40. Trzecim dofinansowanym projektem było stworzenie podstaw systemu bioróżnorodności i rozwoju Doliny Złotego Potoku, którego celem była poprawa stanu wód powierzchniowych Doliny w wyniku rozbudowy sieci kanalizacyjnej odprowadzającej ścieki z terenów miejskich i wiejskich do miejskiej oczyszczalni ścieków w Prudniku. Oprócz skutkowania bezpośredniego, pośrednim efektem realizacji tych projektów było stworzenie blisko 70 miejsc pracy w sektorze usług funkcjonujących w strefie oddziaływania wykonanych zadań.

Również wykorzystując środki finansowe w ramach Funduszu Małych Projektów programu PHARE w okresie 1996–2003 po polskiej stronie Euroregionu Pradziad skutecznie zrealizowano 97 projektów typu „ludzie dla ludzi”, przy blisko 100% wykorzystaniu środków. Zauważyć należy, że wśród małych projektów dominowały zadania z zakresu wymiany kulturalnej, turystyki i rozwoju gospodarczego, natomiast najbardziej zaniedbanym obszarem aktywności była ochrona środowiska. Z kolei analizując strukturę beneficjentów, widać zróżnicowaną aktywność poszczególnych ich typów. Na polskim obszarze Euroregionu Pradziad najbardziej ożywione były stowarzyszenia, fundacje i związki, które wykonały blisko 20% wszystkich projektów.

Również dużym poziomem zaangażowania charakteryzowały się domy kultury i ośrodki sportu.

Podstawowe korzyści, które zrodziły się na gruncie współpracy transgranicznej Polaków i Czechów realizowanej w ramach małych projektów, to: spotkania mieszkańców sąsiadujących państw podczas imprez kulturalnych, wymiana młodzieży, organizacja targów gospodarczych, konferencji i seminariów naukowych, festiwalu piosenki czy zawodów sportowych, jak również nauka języka sąsiada oraz publikacje poświęcone problemom daleko wykraczającym poza granice jednego kraju, mające na celu przełamywanie barier kulturowych czy historycznych poprzez uświadamianie lokalnej społeczności, wzajemne związki i podobieństwa oraz wspólną odpowiedzialność za kształtowanie rzeczywistości w najbliższej okolicy.

Beneficjenci z obszarów przygranicznych korzystali także ze wsparcia dostępnego w ramach inicjatywy wspólnotowej INTERREG III A Czechy – Polska. Łączna kwota przyznana na finansowanie projektów z programu w Euroregionie Pradziad wyniosła 19,17 mln zł, co stanowiło ponad 80% wartości sfinansowanych projektów. W ramach przyznanych środków zrealizowano łącznie 111 projektów, w tym 76 tzw. mikroprojektów realizowanych przez Euroregion. Największym zainteresowaniem beneficjentów z województwa opolskiego cieszyły się właśnie mikroprojekty, w ramach których zrealizowano kilkadziesiąt imprez kulturalnych, sportowych i turystycznych, wspierających integrację społeczności lokalnych na obszarze przygranicznym. Przeprowadzono liczne kampanie promocyjne atrakcji turystycznych pogranicza polsko-czeskiego, wydając: albumy, mapy, foldery, książki, przewodniki, kartki pocztowe, filmy itp., wzięto udział w targach turystycznych w Brnie, Pradze, Ostrawie, Katowicach, Opolu i Poznaniu, zbudowano system Informacji Turystycznej „Królestwa Pradziada” oraz organizowano festiwale folklorystyczne, festyny rycerskie, imprezy sportowe. Ważnym zadaniem w procesie integracji społecznej na pograniczu jest także, realizowane z inicjatywy szkół, nauczanie języka czeskiego w Prudniku, Głuchołazach i Opolu.

W odniesieniu do projektów, których beneficjentami były gminy, podmioty sektora społecznego czy gospodarczego, działalność Euroregionu obejmowała także pomoc w wyszukiwaniu dla nich partnerów współpracy. Z obszaru takiego wsparcia istotną korzyścią jest opracowanie bazy danych

firm chętnych do współpracy ze stroną czeską. Baza ta dostępna jest w Internecie, czeskich izbach handlowych i Ambasadzie RP w Pradze. Nie bez znaczenia jest także działalność szkoleniowo-edukacyjna Euroregionu, którą można obserwować w formie organizacji seminariów dla przedsiębiorców w zakresie współpracy gospodarczej z Czechami, obiegu informacji o transgranicznym rynku pracy. Jako ostatni obszar aktywności Euroregionu wskazać należy także działania wspierające tworzenie koncepcji i realizację wielu pomysłów, w tym m.in.: uruchomienie transgranicznych linii kolejowych, zapoczątkowanie i patronat nad organizacją kolejnych edycji Wystawy Twórców Ludowych i Rzemiosła Artystycznego Pogranicza Polsko-Czeskiego i Tragów „INTER-REGION”.

Przedstawione w dużym skrócie podział i katalog działań podejmowanych zarówno przez Euroregion, jak i w jego obszarze przez innych beneficjentów ukazują bardzo szeroki wachlarz form współdziałania oraz realizowanych zadań. Z uwagi na to, że na obszarze wsparcia cały czas występują bariery, które spowalniają przemiany społeczno-ekonomiczne regionu, ograniczając wykorzystanie lokalnego potencjału oraz obniżając atrakcyjność regionu dla zagranicznych inwestorów i turystów, zakres aktywności w obszarze współpracy transgranicznej ulega rozszerzeniu, głównie za sprawą realizacji PO WT RCz–RP 2007–2013. Celem globalnym tego programu jest wspieranie rozwoju społeczno-gospodarczego obszaru pogranicza polsko-czeskiego poprzez wzmacnianie jego konkurencyjności i spójności oraz poprzez promowanie partnerskiej współpracy jego mieszkańców¹⁰. Wśród projektów dofinansowanych przez PO WT RCz–RP na lata 2007–2013 w ramach Funduszu Mikroprojektów, Euroregion Pradziad realizuje projekt „Polsko-Czeski Kurier Informacyjny”. Na rzecz wspierania rozwoju turystyki i rozbudowy infrastruktury turystycznej realizowane są takie przedsięwzięcia, jak: „Stworzenie transgranicznej bazy materialnej ochrony tkackich tradycji kulturowych Prudnika i Krnova” oraz „Dziedzictwo przyrodnicze miast Prudnik i Bruntal nowym transgranicznym produktem turystycznym”¹¹.

Ponadto, w celu osiągnięcia wzrostu efektywności współpracy transgranicznej oraz intensyfikacji współpracy w tych dziedzinach, gdzie obecnie jest

¹⁰ Program Operacyjny Współpracy Transgranicznej Republika Czeska – Rzeczpospolita Polska 2007–2013, s. 29, www.mrr.gov.pl.

¹¹ www.europradziad.pl.

to niemożliwe bądź utrudnione, Euroregion Pradziad rozważa dwa warianty działania. Jednym z nich jest możliwość współtworzenia z innymi sąsiednimi euroregionami dużych EUWT, by wspólnie zarządzać środkami unijnymi na rozwój pogranicza. Z kolei druga droga to inicjowanie i współuczestniczenie w tworzeniu lokalnych ugrupowań, celem realizacji np. transgranicznych produktów turystycznych¹². Ciekawym pomysłem na współpracę jest utworzenie, wraz z euroregionami Nysa i Glacensis, ugrupowania zarządzającego – wraz z partnerami z Czech i Niemiec – środkami unijnymi. Również w samym obrębie Euroregionu Pradziad rozważane jest stworzenie lokalnego ugrupowania transgranicznego, którego zadaniem mogłoby być utworzenie unikalnego w skali światowej produktu turystycznego: przedłużenie kolejki wąskotorowej Třemešná–Osoblaha (Czechy) do Racławic Śląskich (Polska) czy dalej do Głubczyc i Raciborza, oraz utworzenie przygranicznego skansenu kolejowego. Jest to jednak przedsięwzięcie, którego realizacja wymagałaby włączenia się do ugrupowania możliwie dużej ilości samorządów polskich i czeskich, w tym również samorządu województwa.

Podsumowanie

Istotnym elementem sukcesu idei i instytucji Euroregionów jest pomniejszenie negatywnych skutków oddziaływania granic państwowych, będących barierami dla rozwoju współpracy, i zbliżanie społeczności lokalnych zamieszkujących tereny euroregionów. Służy temu realizacja i wspieranie wielu z przytoczonych w artykule inicjatyw. Analizując efektywność realizowanych dotychczas przez Euroregion Pradziad projektów oraz osiągnięte rezultaty, można stwierdzić, że zakończyły się one powodzeniem, a miernikiem sukcesu zrealizowanych projektów może być zadowolenie społeczności zamieszkującej obszar Euroregionu oraz poziom absorpcji przyznanych środków finansowych. Słuszność i skuteczność istnienia euroregionów potwierdza również fakt, że UE uznając euroregiony za jedną z form realizacji polityki regionalnej, sukcesywnie zwiększa obszar ich działania, rozszerzając szanse rozwoju gospodarczego tych obszarów.

¹² Forum Polskich Regionów Granicznych w Euroregionie Pradziad, www.europradziad.pl/mpnews.php.

Literatura

- Borys T., Panasiewicz Z., *Panorama Euroregionów*, Urząd Statystyczny w Jeleniej Górze, Jelenia Góra 1997.
- Europejska konwencja ramowa o współpracy transgranicznej między wspólnotami i władzami terytorialnymi, DzU 1993, nr 61, poz. 287.
- Forum Polskich Regionów Granicznych w Euroregionie Pradziad, www.europraadziad.pl/mpnews.php.
- Malendowski W., Ratajczak M., *Euroregiony. Polski krok do integracji*, Atla 2, Wrocław 2000.
- Michałowska G. (red.), *Mały słownik stosunków międzynarodowych*, WSiP, Warszawa 1996.
- Opinia Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego w sprawie euroregionów, DzUUE 2007, C 256/23, s. 131, www.eur-lex.europa.eu.
- Program Operacyjny Współpracy Transgranicznej Republika Czeska – Rzeczpospolita Polska 2007–2013, www.mrr.gov.pl.
- Roszkowska L., Roszkowski R., *Rozwój współpracy transgranicznej na granicach Polski na przykładzie Euroregionu Pradziad*, Stowarzyszenie Gmin Polskich Euroregionu Pradziad, Prudnik 2007.
- Strzelecki Z. (red.), *Gospodarka regionalna i lokalna*, PWN, Warszawa 2008.
- Szewczuk A., *Aktywny system kreowania zasobów finansowych na poziomie jednostek samorządu terytorialnego warunkiem podnoszenia konkurencyjności regionów*, w: L. Pawłowicz, R. Wierzbą (red.), *Finanse, bankowość i ubezpieczenia wobec procesów globalizacji*, t. IV, *Finanse publiczne wobec procesów globalizacji*, GAB, Gdańsk 2003.

THE ROLE OF EUROREGIONS IN CROSS-BORDER COOPERATION ILLUSTRATED WITH AN EXAMPLE OF EUROREGION PRADED

Summary

After the transition processes in the 90s of the 20th century, cross-border cooperation has become a new challenge in Polish foreign policy. From amongst regional drives of cross-border cooperation, the functioning of Euroregions is of utmost significance to the development of border areas. Considering vast experience gained during

cross-border cooperation and the fact that the achievements are relatively unknown outside of the Euroregions themselves, the article presents their role in the process of enhancing cross-border cooperation aimed at strengthening the regions' competitive advantage. The outcomes of the initiatives have been illustrated with an example of Euroregion Praded.

Translated by Marek Hildebrand